

CYNGOR DOSBARTH GWLEDIG PENLLYN

ADRODDIAD

Y

SWYDDOG MEDDYGOL

ar

GYFLWR IECHYD Y DOSBARTH

am

1950.

PENLLYN RURAL DISTRICT COUNCIL

Annual Report

of the

Medical Officer of Health

for the year

1950.

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b28871170>

AT GYNGOR DOSBARTH GWLEDIG PENLLYN

ADRODDIAD BLYNYDDOL SWYDDOG MEDDYGOL Y CYNGOR AM 1950.

Foneddigion,

Dymunaf gyflwyno fy adroddiad am y flwyddyn yn diweddu Rhagfyr 31, 1950.

Ystadegau ac Amodau Cymdeithasol

Arwynebedd y Dosbarth: 96, 356 o aceri

Amcangyfrif y Cofrestrydd Cyffredinol o boblogaeth y Dosbarth yn 1950: 2,815

Nifer y tai annedd: 832

Gwerth trethiannol: £6,020

Cyfanswm treth o geiniog yn y bunt: £21. 19. 8.

Genedigaethau a Marwolaethau

			Gwryw	Benyw	Cyfanswm
Marwolaethau...	...	...	27	13	40
Bywanedig:	Cyfreithlon	...	13	18	31
	Anghyfreithlon	...	2	1	3
Marwanedig:	Cyfreithlon	...	0	1	1
	Anghyfreithlon	...	0	0	0
Marwolaethau plant o dan flwydd oed:					
	Cyfreithlon	...	1	0	1
	Anghyfreithlon:	...	0	0	0
Marwolaethau plant o dan pedair wythnos oed:					
	Cyfreithlon:	...	0	0	0
	Anghyfreithlon	...	0	0	0

Graddeg yn ôl Mil o'r Boblogaeth

Bywanedig...	...	...	...	...	12, 07
Marwanedig	...	...	...	...	0, 35
Marwolaethau plant ..	...	...	...	...	29. 4
Marwolaethau mamau yn ôl mil o enedigaethau byw a marw: Dim					
Cyfartaledd marwolaeth o bob achosion ...				...	13. 8
Cyfartaledd marwolaeth o achos y Ddarfodedigaeth				...	1. 06
O achos Canser o bob math ...		...		...	1. 77
Yr elfen gymhariaethol: Genedigaethau		...		...	1. 17
Yr elfen gymhariaethol: Marwolaethau		...		...	0. 86

Achosion Marwolaeth yn y Dosbarth yn ystod y flwyddyn

		Gwryw	Benyw	Cyfanswm
Darfodedigaeth Ysgyfeiniol...	...	1	1	2
Darfodedigaeth o fathau eraill	...	0	1	1
Canser ar yr ystumog	...	1	1	2
Canser o fathau eraill, llidiog a lymffatig	...	2	1	3
Niweidiau i'r sistem nerfau..	...	4	4	8
Llindagiad y galon	...	2	0	2
Gordyndra y gwaed	...	1	0	1
Afiechydon calon eraill	...	5	3	8
Llid yr ysgyfaint	...	2	0	2
Bronceitis	...	2	0	2
Afiechydon eraill yn y sistem anadlol	...	0	1	1
Llid yr elwlo.	...	1	0	1
Casgliad ar yr ystumog a'r perffeddyn bach	...	1	0	1
Llid ar chwaren y bledren	...	1	0	1
Afiechydon annifffiniol	...	1	0	1
Hunanladdiad	...	1	0	1
Afiechydon cylchrediad y gwaed	...		1	3
Cyfanswm	...	27	13	40.

Afiechydon Heintus.

Tabl Afiechydon Heintus am y flwyddyn

			Gwryw	Benyw	Cyfanswm
Darfodedigaeth Ysgyfeiniol	...	...	0	2	2
Darfodedigaeth Anysgyfeiniol	...	...	1	0	1
Y Frech Goch	...	...	4	0	4

Gwasanaeth Iechyd.

Swyddogion:

Y Swyddog Meddygol (Rhan amser): Robert Jones, M. B., Ch.B.

Yr Arolygydd Iechyd: D. J. Jones, M. I. S. A., A. R. San. I.

Clinigau: (a) Darfodedigaeth
(b) Llesiant plant
(c) Orthopaedig

Gwneir trefniadau ar gyfer mamau yn geri a magu plant ac ar gyfer plant bychain, gwasanaeth bydwaig gartref; ymweld ynglyn ag iechyd a nyrsio gartref; atalheintiad; cymorth gartref a gwasanaeth ambiwlans. Gweinyddir y rhain gan y Cyngor Sir.

Adroddiad Yr Arolygydd Iechyd.

1. Nifer y tai annedd... 832
2. Nifer y tai a gwplhawyd gan yr Awdurdod Lleol ... 8
3. Nifer y tai newydd a goiwyd drwy ymgais breifat ... 0
4. Tai annedd a archwiliwyd ... 143
5. Achosion o orlenwi tai ... 14
6. Tentiau a charafannau symudol. Nid oes wersylloedd trwyddedig yn y Dosbarth, er bod tentio a charafanio ar gynnydd yn y cylch.
7. Adeiladu yn magu pryfed ... 1
8. Dihincintio yn achos afiechyd heintus ... 5
9. Pobtai: un pobty bara a arolygir yn rheolaidd. ...
10. Hufenfa Isa: Dim un. Gwerthir hufen ia o faniau teithiol yn y pentrefi, ond yn fyr ch bydd yn anodd dyfod o hyd iddynt.
11. Tafari Datws: Dim un.
12. Llaethdai: Gwerthir llaeth yn y pentrefi gan y cynhyrchwyr eu hunain.
13. Siopau Cig: Y mae dwy yn y cylch, ac fe'u cedwir yn lân, ond mae'r cyflenwad dŵr yn anfoddhaol.
14. Lladd-dai: Dim un. Ond bydd nifer sylweddol yn cael trwydded i ladd eu moch eu hunain.
15. Deddf Siopau: Cyfleusterau iechydol a chyfleusterau ymolch. Mân siopau pentref yw'r mwyafrif, ac fe'u cedwir yn lân.
16. Samplau llaeth: Ysgolion: 3. Eraill: 0.
17. Samplau dŵr: 20. Y mae yn y cylch saith gwaith dŵr, a chymerir samplau o'r dŵr yn rheolaidd ohonynt. Cymerwyd 56 o samplau o ddŵr mewn cyflenwadau preifat. Cysylltiadau newydd: Tai: 10. Eraill: 1
18. Ymolchfâu ysgol: Closeti bwced sydd yn y mwyafrif ohonynt, ac y mae'r garthfosaeth yn amrwd ac yn anfoddhaol.
19. Rhybuddion Anffurfiol:
20. Rhybuddion Ystadud: 2 o dan Ddeddf Iechyd y Cyhoedd 1936. 4 o dan Ddeddf Tai 1936, Adran 9.
21. Bwyd a gondemniwyd: Cig moch: 26 pwys, Ymenyn: 28 pwys, Llaeth Tun: 4 tunaid, Pis: 2 dun, Cig Tun: 2 dunaid.
22. Deddf Ffatrioedd 1937: Nifer y ffatrioedd lle y rhoddir Adran 7 mewn grym: Tri.

Y rhain yw: Ystorfa Amaethyddol Llanuwchllyn,
Pwerdy a Garej Llanuwchllyn,
Gwaith llifio Llanuwchllyn.

Derbyniwyd un cais am welliannau i dŷ annedd o dan Ddeddf Tai 1949, ac fe'i gwrthodwyd gan y Weinyddiaeth Iechyd oherwydd ystyried y gwelliannau a gynigyd yn anfoddhaol.

Gan fod safon gyffredinol y tai yn y Dosbarth yn isel, a'r rhenti yn isel hefyd, anfynoch iawn y gwneir atgyweiriadau oherwydd y draul ynglŷn â hynny. Y canlyniad yw fod tyddynod yn y cylch yn mynd o ddrwg i waeth, a hynny'n gyflymach nag y codir tai newydd. Oni roddir cymorth ar raddfa fwy hael i'r tyddynnod a'r ffermydd hynny na ddaw o fewn y ~~cyre~~ Deddf Tai 1949 neu'r Ddeddf Ffarmio Mynydd 1946, fe fydd yn y dyfodol agos fwy o dai anffit yn y dosbarth nag sydd ar hyn o bryd, ac y mae'r nifer bresennol yn ddigon uchel.

Hyd oni cheir gwelliannau yn yr amodau presennol, a sylw priodol yn cael ei roddi i dai amaethyddol, bydd y diboblogi yng nghefn gwlad yn parhau.

